

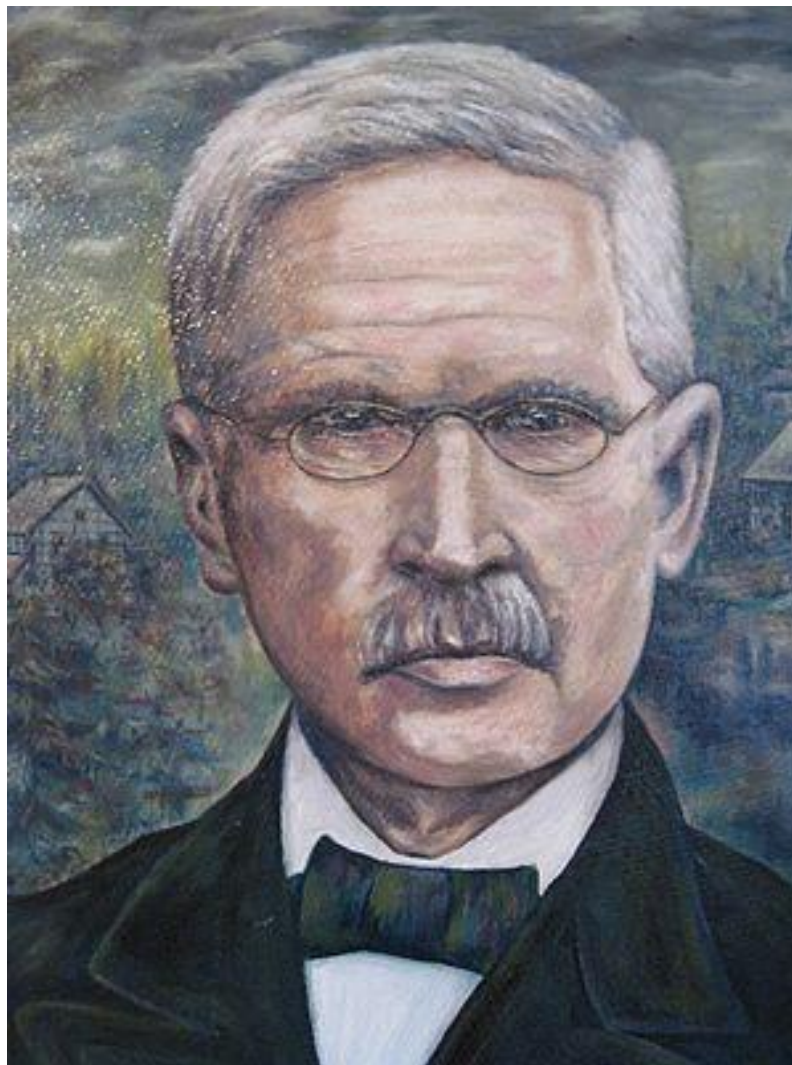
Тема

«Фінансові посередники»

План

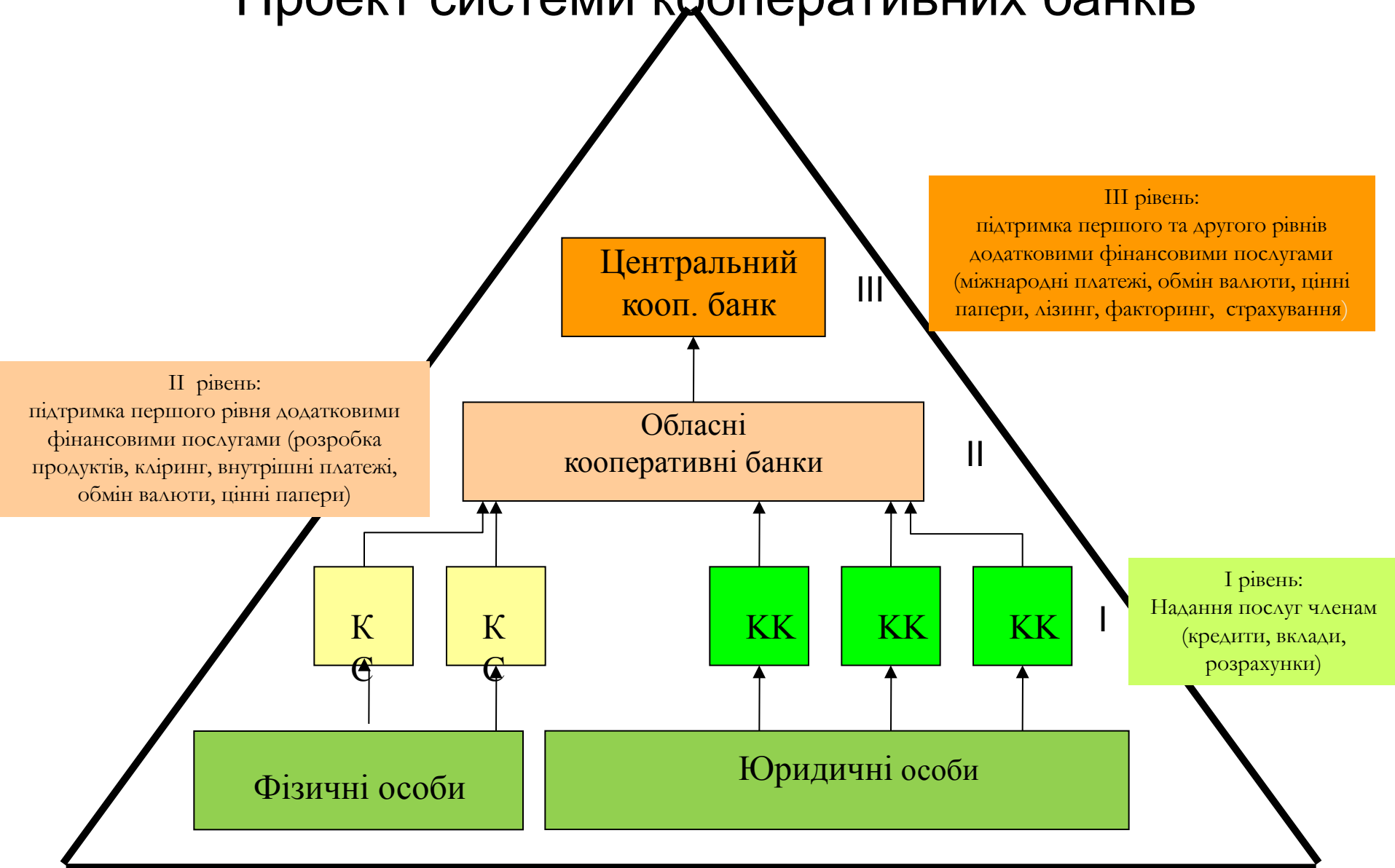
1. Кредитно-договірні небанківські фінансові посередники.
2. Ощадно-договірні небанківські фінансові посередники.
3. Інвестиційні небанківські фінансові посередники.

***1. Кредитно-договірні
небанківські фінансові
посередники***

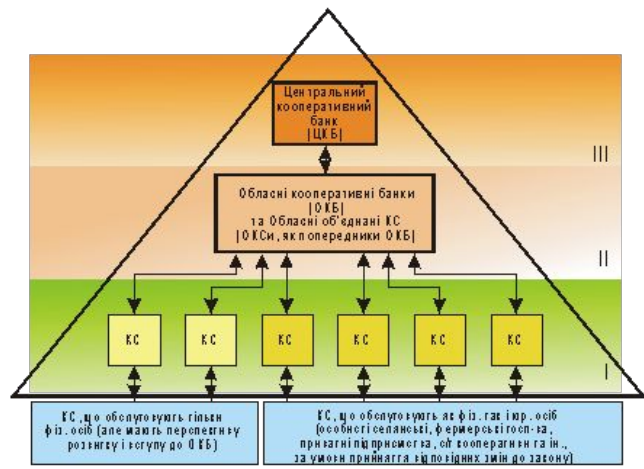
Фрідріх Вільгельм Райффайзен

Проект системи кооперативних банків

КС-кредитні спілки; КК- кредитні кооперативи

Гарантійний кооперативний фонд

Кооперативний банк – банк, створений на кооперативних засадах кредитними спілками та/або об'єднаними кредитними спілками.

Переваги створення кооперативних банків:

КС отримують доступ до більш дешевих ресурсів на міжбанківському ринку, це підвищить їх кредитоспроможність. КС зможуть пропонувати послуги по:

- переведенню грошей (платіжна система – підключення до клірингової системи НБУ);
- забезпечити власне касове обслуговування;
- кредитування в валюті.

Закон України «Про кредитні спілки»

Кредитна спілка – це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.

Переваги КС:

- більш лояльне ставлення до фінансового стану клієнта;
- більш гнучкий підхід до кожного клієнта.

Недоліки КС:

- обмежене фінансування КС порівняно з банками;
- вищі ставки за кредитами;
- більш короткі терміни фінансування;
- обов'язкове членство в КС для отримання кредиту.

Чисельність засновників (членів) кредитної спілки не може бути менше ніж 50 осіб, які можуть бути членами кредитної спілки та ***об'єднані хоча б за однією з таких ознак:*** мають спільне місце роботи чи навчання або належать до однієї професійної спілки, об'єднання професійних спілок, іншої громадської чи релігійної організації або проживають в одному селі, селищі, місті, районі, області.

Ліцензуванню в КС підлягає діяльність:

- по залученню внесків (вкладів) членів КС на депозитні рахунки;
- з надання фінансових кредитів за рахунок залучених коштів, крім внесків (вкладів) членів КС на депозитні рахунки
- а також інші види діяльності, зокрема на переказ коштів.

Не потребує отримання ліцензії діяльність КС з надання фінансових кредитів за рахунок:

- капіталу КС;
- коштів об'єднаних КС, залучених КС, що є їх членом;
- коштів спільних фінансових фондів асоціацій КС, утворених КС, що є їх членами.

Класифікація внесків у кредитних спілках

Назва внеску	Обов'язковість	Зворотність	Нарахування %	Ресурсна база		Власність		Кредитний потенціал
				капітал	зобов'яз.	члена КС	КС	
Вступний внесок	■			■			■	
Пайовий внесок обов'язковий	■	■	■	■			■	■
Пайовий внесок додатковий		■	■	■			■	■
Внесок (вклад) на депозитний рахунок		■	■		■	■		■
Цільовий зворотний внесок		■		■			■	

Кредитні спілки об'єднуються в об'єднання кредитних спілок, у місцеві асоціації. Місцеві асоціації створюють асоціації всеукраїнського рівня.

Наприклад:

- Об'єднання кредитних спілок **«Програма захисту вкладів»**.
- Всеукраїнської асоціації кредитних спілок України,
- Національної асоціації кредитних спілок України.

Національна асоціація кредитних спілок України у межах свого стабілізаційного фонду впровадила **«Програму компенсації втрат вкладів КС - членів НАКСУ»**.

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про кредитні спілки»

Членами кредитної спілки можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають на території України, об'єднані за однією з ознак, зазначеною у частині першій статті 6 цього Закону та мають повну цивільну дієздатність, з урахуванням обмежень, передбачених частиною другою цієї статті, **юридичні особи - суб'єкти малого підприємництва, учасниками яких є фізичні особи, фермерські господарства, кооперативи, споживчі кооперативи, сільськогосподарські кооперативи**, за умови, що вони мають місцезнаходження в межах адміністративно-територіальної одиниці, проживання на території якої є ознакою членства фізичних осіб в кредитній спілці.

Кредитні спілки Черкащини, які завинили найбільше грошей

”Імперія” — 31 млн грн.

”Добрі гроші” — 30 млн грн.

”Федерація” — 25 млн грн.

”Експресія” — 20 млн грн.

Положення про надання фінансових послуг ломбардами, затверджене Розпорядженням Держфінпослуг від 26 квітня 2005 р. N 3981:

Ломбард – це фінансова установа, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг ломбарду.

Фінансовий кредит – кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент.

Фінансові послуги ломбарду

Фінансові кредити

Під заклад предметів домашнього вжитку, особистого користування та ювелірних виробів

Під заставу транспортних засобів

Під заставу цінних паперів

Під заставу майнових прав

Іпотечні позички

Супутні послуги

Оцінювання заставленого майна та майнових прав

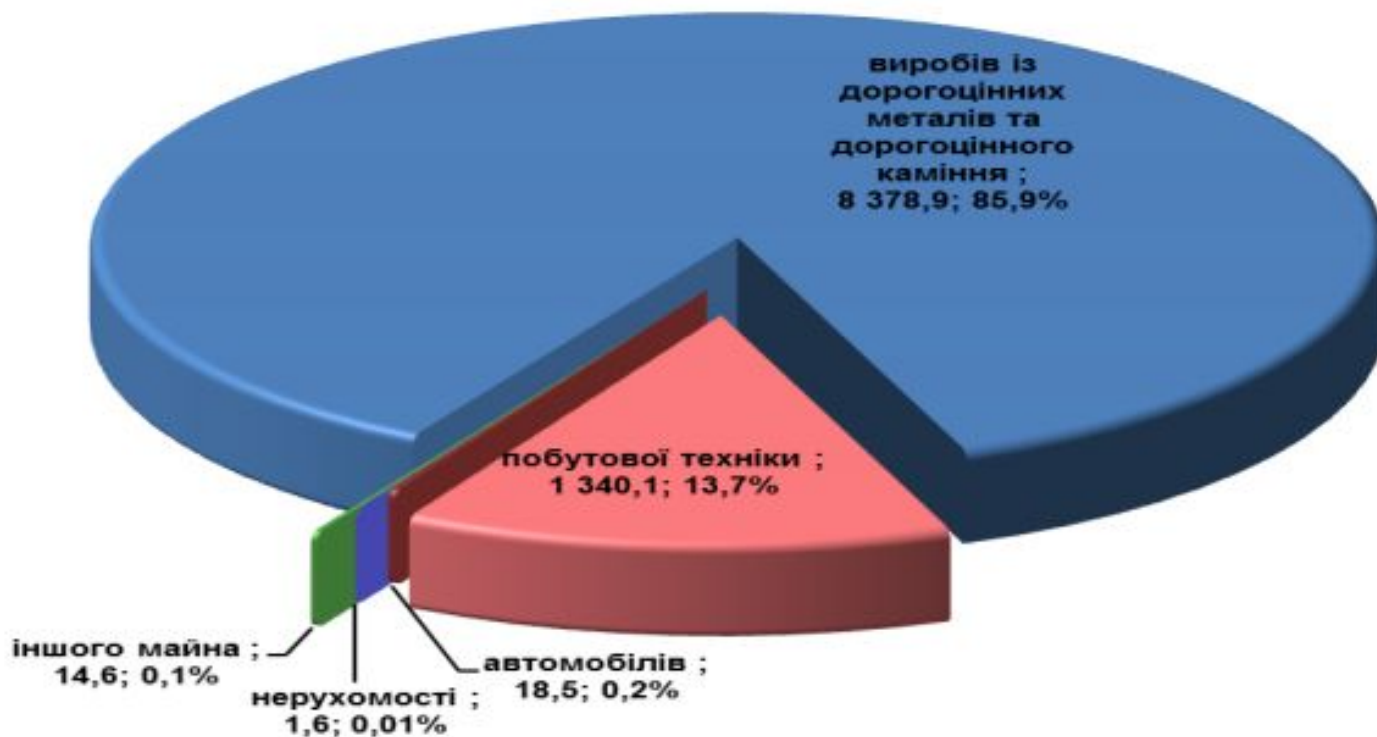
Надання посередницьких послуг зі страхування предмета застави на підставі агентської угоди зі страховою компанією

Купівля у фізичних осіб виробів із дорогоцінних металів і каміння

Прийом на відповідальне зберігання будь-якого рухомого та нерухомого майна

Виготовлення, ремонт і переробка ювелірних виробів та виробів з дорогоцінних металів

Оптова торгівля ювелірними виробами та предметами застави

Середньозважена річна процентна ставка за фінансовими кредитами ломбардів за 9 місяців 2015 року становить 187,8% (9 місяців 2014 року – 203,9%)

Фінансові компанії – це фінансові установи, які надають фінансові послуги, окрім тих установ, які надають послуги у страховій діяльності, діяльності з надання послуг накопичувального пенсійного забезпечення, а також, кредитних установ, у тому числі кредитних спілок та ломбардів.

Вимога до власного капіталу фінансової компанії – не менш ніж **5 млн.грн.** на дату подання заяви для фінансових компаній-заявників, які планують надавати фінансові послуги, що передбачають здійснення операцій з коштами, отриманими від фізичних осіб, а також клірингу, і не менш ніж **3 млн. грн.** для усіх інших фінансових компаній – заявників.

Основні види послуг, які можуть надавати фінансові компанії, що не вимагають одержання ліцензії Нацкомфінпослуг:

- надання позик;
- надання фінансових кредитів за рахунок власних коштів.
- гарантії;
- факторинг;
- фінансовий лізинг;
- порука;

Види фінансових послуг, які фінансові компанії можуть надавати після одержання відповідної ліцензії:

- адміністрування фінансових активів для придбання товарів в групах ("покупка товарів у групах");
- залучення фінансовою компанією коштів установників управління майном для фінансування будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю;
- надання фінансовою компанією послуг з клірингу;
- діяльність фінансової компанії з обміну валют.

Чим відрізняється позика від фінансового кредиту?

Фінансовий кредит - кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент

Надання юрособами процентної грошової позики за рахунок залучених від інших осіб коштів обмежена законодавством, таку операцію може здійснювати лише фінансова установа зі статусом кредитної установи.

Чинне законодавство дозволяє юрособам, які не є фінансовими установами, надавати процентні грошові позики за рахунок власних коштів. Така операція не вважається кредитом.

Чим відрізняється порука від гарантії?

Порука – обов'язок поручителя перед кредитором нести відповідальність за порушення боржником своїх зобов'язань.

За **гарантією** фінансова установа гарантує перед кредитором виконання боржником свого обов'язку. Гарант відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником.

Гарантія застосовується лише у відносинах між організаціями, тоді як порука може мати місце у відносинах з участю громадян.

Гарантійне зобов'язання надається вищестоящою організацією у межах коштів, що їх бракує у боржника для того, щоб самостійно виконати зобов'язання, у той час як за договором поруки поручитель може взяти на себе відповідальність за виконання боржником зобов'язань у повному обсязі.

Поручитель і боржник можуть за договором відповідати перед кредитором як солідарні боржники, а гарант завжди несе додаткову (щодо відповідальності боржника) субсидіарну відповідальність.

Гарант, який виконав за боржника зобов'язання, не має права зворотної вимоги до останнього.

Адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групі - фінансова послуга, що надається фінансовою установою і передбачає залучення грошових коштів учасників групи, об'єднання цих коштів з метою придбання та розподілу товарів між учасниками групи. Причому, група - наперед визначена кількість учасників, періодичні платежі яких об'єднуються фінансовою установою для придбання товару кожному її учаснику.

Оскільки даний вид діяльності передбачає залучення фінансових активів (грошових коштів) від фізичних осіб, надання послуг з адміністрування фінансових активів для придбання товарів в групах здійснюється за умови отримання відповідної ліцензії та не може поєднуватися з будь-яким іншим видом діяльності.

Адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах передбачає:

- укладення договору з постачальником та визначення поточної ціни товару;
- ознайомлення клієнтів з внутрішніми правилами, умовами договору про адміністрування та надання клієнтам інформації, визначеної законодавством;
- укладення договорів про адміністрування;
- формування групи;
- повідомлення учасників групи про її створення;
- отримання фінансовою установою періодичних платежів та винагороди відповідно до умов договорів про адміністрування;
- ведення фінансовою установою реєстру учасників груп, а також обліку періодичних платежів учасників груп;
- придбання фінансовою установою товару та його розподіл між учасниками групи;
- передачу постачальником товару у власність отримувача товару;
- закриття групи.

Лізингові компанії - юридичні особи, які передають право на володіння і користування неспоживчою річчю (предметом лізингу), що визначена індивідуальними ознаками та віднесена відповідно до законодавства до основних фондів, фізичній або юридичній особі (лізингоодержувачу) згідно з договором лізингу.

Послуги з фінансового лізингу можуть здійснюватись юридичними особами - суб'єктами господарювання, які за своїм правовим статусом не є фінансовими установами, але взяті на облік в Нацкомфінпослуг.

В англійській мові слово *leasing* походить від іншого, більш широко вживаного слова *lease*, що перекладається як "*оренда*"

**Цивільний кодекс України
від 16.01.2003 р. № 435-IV (стаття 806)**

За договором **лізингу** одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати іншій стороні (лізингоотримувачеві) у користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності та було набуте ним без попередньої домовленості із лізингоотримувачем (**прямий лізинг**), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоотримувачем специфікацій та умов (**непрямий лізинг**), на певний термін і за встановлену плату (лізингові платежі).

**Закон України «Про фінансовий лізинг»
від 16.12.1997 № 723/97-ВР**

Стаття 1. Визначення фінансового лізингу

1. **Фінансовий лізинг** – це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу.

2. За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу *на визначений строк не менше одного року* за встановлену плату (лізингові платежі).

Фінансовий лізинг є непрямим лізингом!

Суб'єкти фінансового лізингу

лізингодавець – *юридична особа (!)*, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачу;

лізингоодержувач – фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця;

продавець (постачальник) – фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що в наступному буде передана як предмет лізингу лізингоодержувачу;

інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору лізингу.

Специфічні ознаки фінансового лізингу

- ❑ трьохсторонній характер відносин – участь лізингодавця, лізингоодержувача та продавця (постачальника);
- ❑ спеціальне придбання майна лізингодавцем для надання його у лізинг;
- ❑ активна роль лізингоодержувача, якому надане право обрати предмет лізингу та його продавця;
- ❑ мінімальний строк лізингу, який складає 1 (один) рік;
- ❑ наявність комплексу договорів (договору лізингу та договору купівлі-продажу).

Предметом договору фінансового лізингу може бути неспоживна річ, визначена індивідуальними ознаками та віднесена відповідно до законодавства до основних фондів.

Неспоживна річ, на відміну від споживної, під час її використання не знищується повністю та нею можна користуватись протягом тривалого часу.

Основні засоби – матеріальні активи, що призначаються для використання у господарській діяльності, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

З 1 вересня 2015 року збільшено вартісний критерій для основних засобів з 2500 грн. до 6000 грн.!

Індивідуальні ознаки – це які?

Не можуть бути предметом фінансового лізингу:

- земельні ділянки та інші природні об'єкти;
- єдині майнові комплекси підприємств та їх відокремлені структурні підрозділи (філії, цехи, дільниці).

Лізингова діяльність в Україні не ліцензується!

Проте держава в особі Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, регулює ринок лізингових послуг та здійснює нагляд за лізинговою діяльністю шляхом запровадження внесення інформації про лізингові компанії до Державного реєстру фінансових установ та періодичної звітності цих компаній перед регулятором.